

Om Nordisk ministerråd – og hva vi betyr for deg

VANSKELIGE ORD I TEKSTEN

MINISTER: Den personen i et lands regjering som har ansvaret for et bestemt område. En miljøminister har for eksempel ansvar for det som handler om miljø, forurensing og natur.

DEMOKRATI: Når hele folket i et land bestemmer hvem som skal lede landet. Det betyr at alle som er over 18 år, kan stemme når det er valg, og at alle har lov til å si sin mening.

POLITIKER: En person som er valgt til å ta beslutninger. Det kan være i byrådet i en kommune, i en fylkeskommune eller i landets parlament. Parlamentet i Norge kalles for Stortinget.

ORGANISASJON: Når mange mennesker går sammen for å gjøre noe i fellesskap, eller fordi de er enige om at et område er viktig, kalles det ofte en organisasjon. Det finnes mange forskjellige organisasjoner. Røde Kors, Kreftforeningen og Norges Fotballforbund er noen av de organisasjonene som finnes i Norge.

FORSKNING: Når eksperter undersøker noe veldig grundig for å finne ut av nye ting, kalles det forskning.

VITEN: Det vi vet om forskjellige områder av livet og verden. Når vi finner ut noe nytt, for eksempel gjennom forskning, sier vi at vi får ny viten.

GENERALSEKRETÆR: Den øverste sjefen for en organisasjon kalles noen ganger for generalsekretær.

REGJERING: Den øverste ledelsen i et land. Det er statsministeren som er sjef for regjeringen.

POLITIKK: De planene eller målene politikerne legger eller setter opp for hvordan et land skal være å leve i, eller hvordan det skal endre seg.

FN: Står for De forente nasjoner. FN er en sammenslutning av alle verdens land. Her møtes de og diskuterer problemene som finnes i verden, og hvordan de kan løses.

EU: Står for Den europeiske union. EU er et samarbeid mellom 27 land i Europa, hvor det blir laget felles regler og mål for emner som helse, klima og mye annet. Sverige, Danmark og Finland er med i EU.

PRIS: Et annet ord for premie, for eksempel noe man får når man vinner en konkurranse.

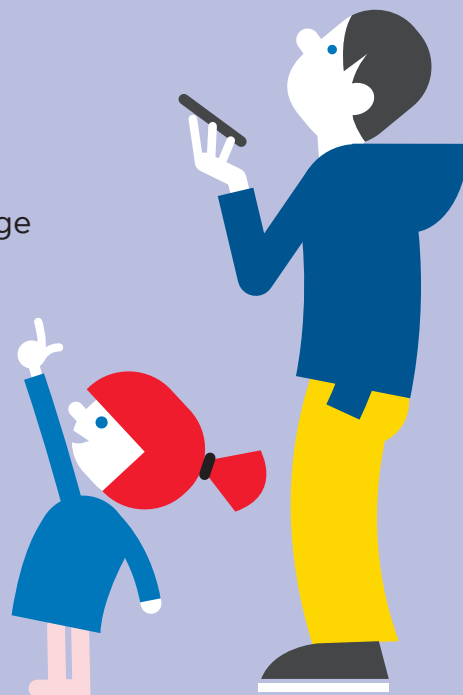

HEI PÅ DEG!

Vi er glade for at du har åpnet denne folderen, som kan fortelle deg alt som er verdt å vite om Nordens sterkeste samarbeid: Nordisk ministerråd. Du tror kanskje at Nordisk ministerråd bare er for de voksne, men vi er faktisk viktige for akkurat deg – og for alle andre barn og unge i Norden. Nordisk ministerråd er først og fremst et samarbeid mellom de nordiske landene. Du kan lese mer om oss her!

INNHold

- 5** Hva er Nordisk ministerråd?
- 7** Hvorfor samarbeider vi nettopp i Norden?
- 9** Hva gjør Nordisk ministerråd?
- 11** Hvordan arbeider Nordisk ministerråd?
- 13** Hva får vi ut av å samarbeide?
- 15** Nordisk ministerråd arbeider for barn og unge
- 16** Her møter du selv Nordisk ministerråd
- 18** Her kan du lese om noe av det som Nordisk ministerråd arbeider med

FAKTA OM NORDEN

De fleste av de nordiske landene er ganske små, men samlet er hele Norden et enormt stort område. Faktisk fyller Norden hele 3,5 millioner kvadratkilometer, som tilsvarer 528 millioner fotballbaner. Grønland utgjør langt over halvparten – 60 prosent – av Nordens samlede areal.

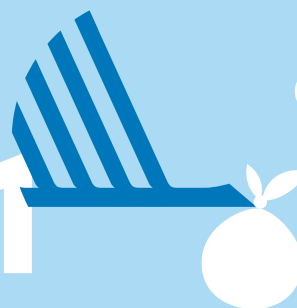
Det samlede antallet innbyggere i de nordiske landene er mer enn 27 millioner.

I Norden snakkes det mer enn sju forskjellige språk. Det er dansk, svensk, norsk, islandsk, finsk, grønlandsk, færøysk og flere forskjellige samiske språk. De samiske språkene snakkes av samene, som er et folk som lever i de nordlige delene av Norge, Sverige, Finland og Russland.

Hva er Nordisk ministerråd?

1971

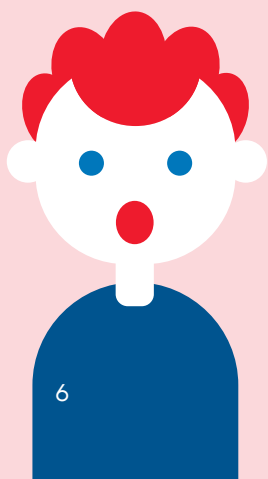
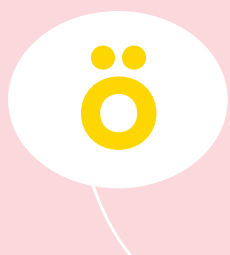

Nordisk ministerråd har eksistert siden 1971 og hjelper de nordiske landene med å samarbeide. De nordiske landene er Island, Norge, Danmark, Sverige og Finland, men områdene Grønland, Færøyene og Åland er også med i Nordisk ministerråd.

Men Nordisk ministerråd er ikke bare ett råd. Det er til sammen tolv ministerråd, som arbeider med forskjellige emner. I rådene møtes **ministrene** fra de nordiske landene og diskuterer sine områder. For eksempel møtes alle klima- og miljøministrene og diskuterer klima og miljø. Det samme gjelder for undervisning, helse og mye annet.

De fem nordiske landene bytter på å lede arbeidet i Nordisk ministerråd. Det gjør de i ett år om gangen. Dermed bytter landene på å bestemme hva Nordisk ministerråd særlig skal rette oppmerksomheten mot.

VISSTE DU AT...

De nordiske språkene skrives med det latinske alfabetet. Felles for dansk og norsk er bokstavene æ og ø, som svarer til de svenske ä og ö, mens Island har æ og ö.

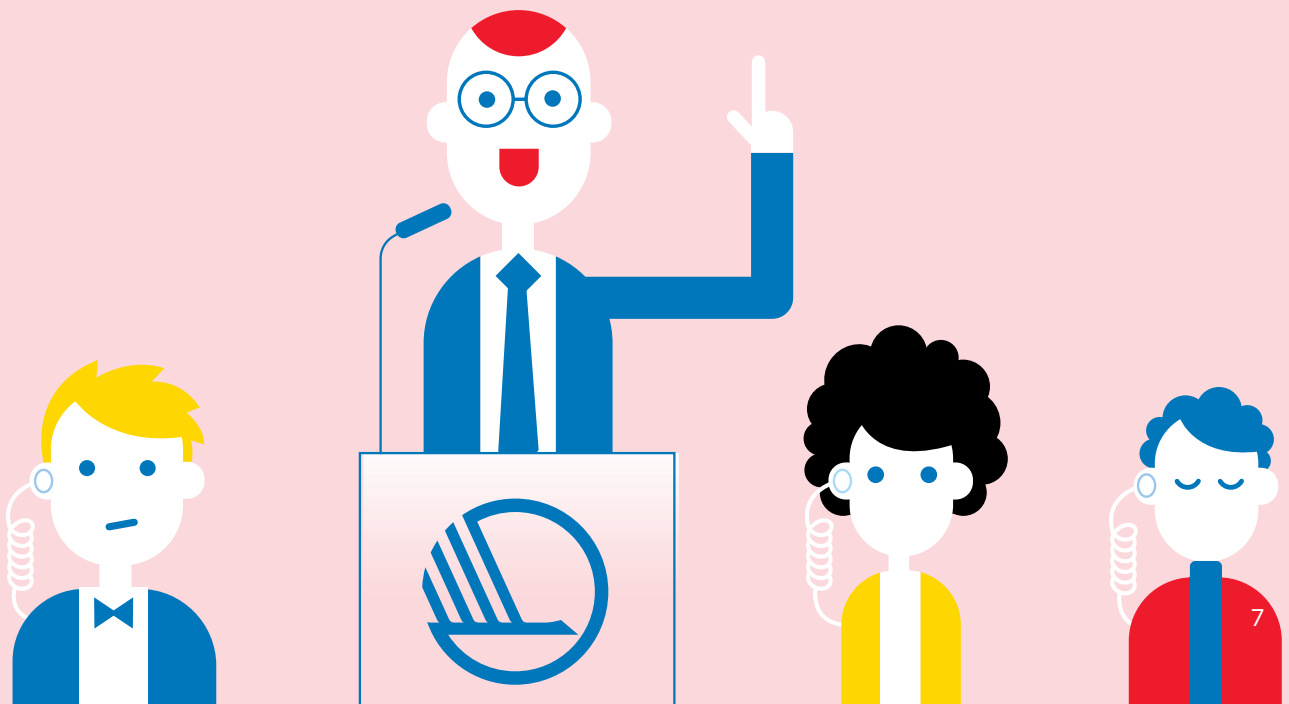

Hvorfor samarbeider vi nettopp i Norden?

De nordiske landene har mange ting til felles. Samtidig har vi gjennom historien hørt tett sammen. Flere av landene har språk som ligner på hverandre. Det gjelder særlig dansk, svensk og norsk. Samtidig er hverdagen i de nordiske landene veldig lik. Måten vi har innrettet skolene og arbeidsdagen på, ligner veldig.

Vi har også et felles syn på **demokrati** og på hvordan de som bestemmer, skal oppføre seg overfor folk som bor i landet. Samtidig er det i alle de nordiske landene veldig mange foreninger og **organisasjoner** som alle mennesker kan være medlem av. På den måten kan de bidra til å påvirke de beslutningene som **politikerne** tar. Nordisk ministerråd samarbeider veldig mye med den slags foreninger og organisasjoner.

Og når landene har alle disse tingene til felles, blir det lettere å samarbeide.

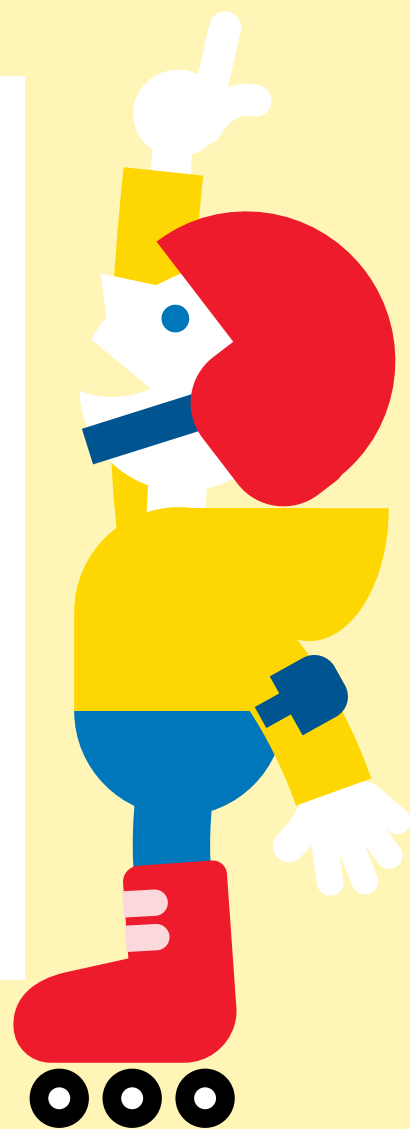
DETTE ARBEIDER NORDISK MINISTERRÅD FOR

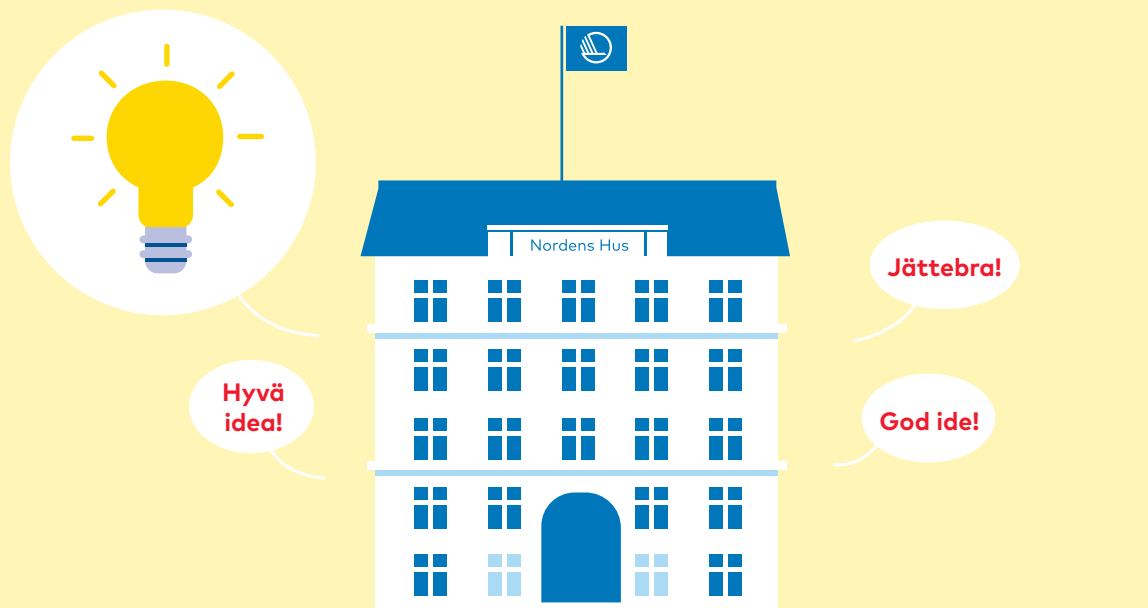
Det skal fortsatt være mulig å reise på tvers av alle landene i Norden.

Norden skal være bærekraftig. Det vil si at den måten vi lever på i de nordiske landene, ikke skal være ødeleggende for planeten vår eller for menneskene.

Likestilling mellom kjønnene er svært viktig i de nordiske landene. Likestilling betyr at menn og kvinner har samme muligheter og ikke blir forskjellsbehandlet.

Politikerne skal lytte til barn og unge. Barn og unge skal ha mulighet for å påvirke sin egen verden og fremtid.

Hva gjør Nordisk ministerråd?

Ministrene samarbeider om å finne ut av hva ministerrådet skal arbeide med. Når de møtes, diskuterer og bestemmer de hvilket arbeid Nordisk ministerråd skal gjøre innenfor nettopp deres område. Når de tar beslutninger, må de være enige. De finner også ut av hva det skal brukes penger på.

Samtidig har Nordisk ministerråd noe som heter sekretariat, og som er et slags kontor. Her arbeider folk fra hele Norden, og de snakker både svensk, norsk og dansk. Her skjer det arbeidet som ministrene har bestemt at skal gjøres. I sekretariatet er det en **generalsekretær**, som bestemmer over arbeidet som blir utført i Nordisk ministerråd hver dag. Men det er ministrene, og dermed alle **regjeringene** i de nordiske landene, som bestemmer hva arbeidet skal gå ut på.

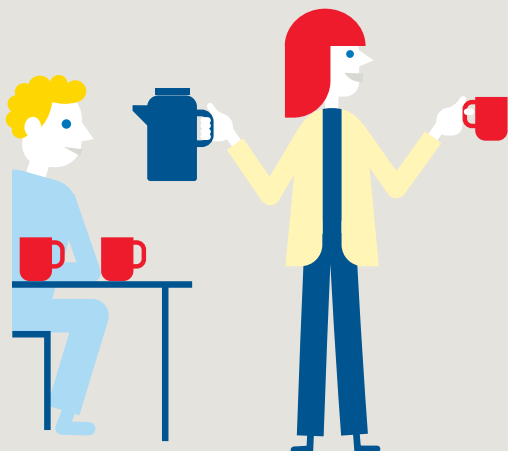

Hvordan arbeider Nordisk ministerråd?

Arbeidet i Nordisk ministerråd går særlig ut på å få mennesker fra de forskjellige nordiske landene til å møtes. Derfor hjelper Nordisk ministerråd mennesker fra de nordiske landene med å samarbeide. Det kan for eksempel være en organisasjon som arbeider med barn og unges rettigheter, som får penger til å ha et møte på tvers av hele Norden. Nordisk ministerråd gir også penger til folk som arbeider med å lage film, bøker eller foldere om et emne.

De som arbeider i Nordisk ministerråds sekretariat, samler **forskning** og **viten** på de forskjellige områdene. Så kan politikerne i de ulike landenes regjeringer og parlamenter bruke slik viten til å utforme sin **politikk**. For eksempel har Nordisk ministerråd bestemt de rådene om sunn mat som i dag blir brukt i alle de nordiske landene, blant annet i skolene.

Og så har Nordisk ministerråd også selv store møter. Det er for eksempel møter der barn kan få mulighet til å fortelle politikerne hva de mener om forskjellige ting.

Hva får vi ut av å samarbeide?

I Norden får vi ekstra mye ut av å dele viten med hverandre ettersom de nordiske landene ligner så mye på hverandre. Hvis noe for eksempel fungerer skikkelig godt i Sverige, er det gode muligheter for at det også vil kunne fungere veldig godt i de andre nordiske landene.

Samarbeidet betyr også at vi blir sterkere. Alle de nordiske landene er små land. Derfor er det viktig å stå sammen når vi vil gjøre oss hørt i verden. På den måten kan vi få større innflytelse blant de store landene i verden.

De nordiske landene samarbeider for eksempel ofte i **FN**. Her blir vi sterkere når vi står sammen, slik at vi kan påvirke andre land. Det kan for eksempel være i spørsmål som gjelder barn og unge eller klima og miljø. De nordiske landene som er med i **EU**, samarbeider også veldig mye der.

Nordisk ministerråd arbeider for barn og unge

Et av de viktigste målene for Nordisk ministerråd er at barn og unge i Norden skal ha det godt.

Derfor arbeider vi for at man på alle områder som ministerrådet arbeider med, tenker grundig igjennom hvordan barn og unge påvirkes, og hvordan barn og unge kan få være med og bestemme.

Vi samarbeider tett med organisasjoner som representerer barn og unge i alle de nordiske landene. Vi arbeider for at unge mennesker skal bli hørt og involvert når landenes politikere tar beslutninger.

Vi ønsker at skoleelever skal kunne møtes på tvers av landegrensene. Vi lager felles prosjekter for barn om de nordiske språkene.

Vi støtter prosjekter der barn og unge i hele Norden kan kjempe for det de synes er viktig.

I Nordisk ministerråd vil vi gjerne involvere barn og unge enda mer. Du kan alltid ta kontakt med Nordisk ministerråd hvis du har en idé til et prosjekt der barn og unge i Norden kan gjøre noe sammen.

Send din idé til
nmr@norden.org

Her møter du selv Nordisk ministerråd

VED GRENSEN

Når du er ute og reiser i Norden, merker du tydelig at de nordiske landene samarbeider tett i Nordisk ministerråd. Norden er nemlig ett område. Du som bor i et nordisk land, kan fritt krysse grensene til de andre landene uten å vise pass. I noen helt spesielle perioder kan det likevel der være kontroll ved grensene. Det skjedde for eksempel i 2020, da det nye koronaviruset kom til Europa, og mange ble syke, også i de nordiske landene. Men normalt kan man fritt kjøre over grensen til de andre landene uten å stoppe. Det er også lett å arbeide eller ta utdanning i et av de andre landene.

I BOKHYLLEN

Nordisk ministerråd gir penger for at veldig mange barne- og ungdomsbøker som blir utgitt i de nordiske landene, skal bli oversatt til de andre nordiske språkene. Det gjør vi for å støtte det nordiske fellesskapet gjennom bøker.

I MATBUTIKKEN

Du møter faktisk Nordisk ministerråd når du handler mat. Nordisk ministerråd står nemlig bak Svanemerket, som er et av de aller første miljømerkene. Varer som oppfyller bestemte helse- og miljøkrav, kan få dette merket.

HER KAN DU LESE OM NOE AV DET SOM NORDISK MINISTERRÅD ARBEIDER MED

LOV OG RETT: For at det skal bli enda lettere å samarbeide i Norden, er det viktig at lovene og reglene i de ulike landene ligner på hverandre. Dette er noe som får Norden til å henge enda bedre sammen.

ARBEIDSLIV: I de nordiske landene skal det være fint å gå på jobb. Man skal ikke bli syk eller utslitt av jobben sin. Samtidig skal det være lett å få arbeidskraft til en virksomhet, uansett hvor i Norden de menneskene man vil ansette, kommer fra. Derfor samarbeider de nordiske landene veldig mye om reglene på arbeidsmarkedet.

MILJØ OG KLIMA: Alle landene i Norden vil gjerne gå foran når det gjelder miljø og klima. Alle landene gjør mye for å bli mer klimavennlige og bærekraftige, men vi kan alltid bli bedre. Her kan landene i Norden sammen få større innflytelse over andre land i verden, slik at de også kan passe bedre på planeten vår.

BARN OG UNGDOM: Norden skal være det beste stedet i verden for barn og ungdom. Det betyr at Norden skal sikre at barn og unge har det godt, og at de vet at de har rett til å bli hørt. De skal også ha mulighet for å få innflytelse på beslutninger som handler om dem.

KULTUR: Kunst og kultur er en viktig del av fellesskapet mellom de nordiske landene. Kunsten og kulturen som blir skapt i Norden, viser nemlig de verdiene vi har til felles.

UTDANNING OG FORSKNING: Nordisk ministerråd arbeider også for at det skal være et godt fellesskap rundt utdanning og forskning i Norden. Det skal komme både barn, unge og voksne til gode.

LIKESTILLING: I Norden skal det være like gode muligheter for alle, uansett hvilket kjønn man har. Likestilling betyr at menn og kvinner har samme muligheter og ikke blir forskjellsbehandlet. Landene i Norden har samarbeidet om likestilling i mer enn 40 år.

SPRÅK: Det er viktig at vi i Norden fortsetter med å prøve å forstå hverandre og de språkene vi har til felles. Det gjelder særlig dansk, norsk og svensk. Når vi kjenner hverandres språk, er det også lettere å reise, utdanne seg og arbeide på tvers av landene.

Om Nordisk ministerråd – og hva vi betyr for deg

Nord 2021:017

ISBN 978-92-893-6958-9 TRYCK

ISBN 978-92-893-6959-6 PDF

ISBN 978-92-893-6960-2 ONLINE

<http://doi.org/10.6027/nord2020-017>

© Nordisk ministerråd 2021

Forfatter: Turi Kjestine Meyhoff

Referansegruppe: Amalie, 11 år - Alfred, 11 år

Minna, 10 år - Emma, 10 år - Billie, 11 år

Illustrasjoner: Knud Andersen

Layout: Louise Jeppesen

Trykk: Rosendahls

Printed in Denmark

DET NORDISKE SAMARBEIDET

Det nordiske samarbeidet er en av verdens mest omfattende regionale samarbeidsformer. Samarbeidet omfatter Danmark, Finland, Island, Norge og Sverige samt Færøyene, Grønland og Åland.

Det nordiske samarbeidet er både politisk, økonomisk og kulturelt forankret, og er en viktig medspiller i det europeiske og internasjonale samarbeidet. Det nordiske fellesskapet arbeider for et sterkt Norden i et sterkt Europa.

Det nordiske samarbeidet ønsker å styrke nordiske og regionale interesser og verdier i en global omverden. Felles verdier landene imellom bidrar til å styrke Nordens posisjon som en av verdens mest innovative og konkurransekraftige regioner.

Nordisk ministerråd
Nordens Hus
Ved Stranden 18
DK-1061 København
www.norden.org

Les flere nordiske publikasjoner: www.norden.org/no/publikasjoner

Nordisk ministerråd
Nordens Hus
Ved Stranden 18
DK-1061 København
www.norden.org

Nordisk ministerråd er verdens eldste fellesskap. Her samarbeider de nordiske landene om alt fra klima og miljø til utdanning, arbeidsplasser og barn og unge.

I Norden er det tre områder, fem land og 27 millioner mennesker. Når vi samarbeider i Norden, står vi sterkere og kan gjøre en forskjell for hele kloden.

I denne folderen kan du lese om Nordisk ministerråd.

